

STATSMINISTERENS KONTOR

Informasjonssekretær Øivind Østang - Tlf.: (02) 11 90 18/11 90 11, privat (02) 22 28 01

SPERREFRIST 21.09.87 kl. 20.00

DATO 21.09.87

— STATSMINISTERENS TALE
— FOR HM KONGEN

1 Nedenfor følger statsminister Gro Harlem Brundtlands tale for
2 HM Kong Olav, ved Regjeringens middag i anledning Kongens 30
3 år som regent, mandag 21. september 1987 kl. 20.00.

4
5 Deres Majestet, kjære kong Olav,

6 Det er med stor glede jeg på vegne av Regjeringen kan ønske
7 velkommen til denne feiringen av kong Olavs 30-års jubileum som
8 konge.

9 Representanter for de tre statsmakter, Storting, Regjering
10 og Høyesterett, og Kongens representanter i distriktene, fylkes-
mennene, hilser sammen med nære medarbeidere sin konge på denne
dag i takknemlighet, i dyp respekt og med varme personlige
ønsker.

1 De som har illustrert våre folkeeventyr, har gjerne tegnet
2 kongen på trammen, med krone og kappe, verdig, men samtidig bred
3 og godslig, rede til å møte mennesker fra fjern og nær: et vern
4 mot fogden og hans nærsynte tolkning av loven, et forsvar for
5 menneskelig forståelse og vidsyn. "Nå, hva er på ferde med deg,
6 mann min?" sier kongen i eventyret om "Gutten som skulle tjene
7 tre år uten lønn". "Har du lidd urett, så skal jeg skaffe deg
8 rett".

9 Bildet passer på vår egen konge. Han har vår tillit og vår
10 dype respekt. Vi kan treffe ham på trikken og i skiløypa,
ustanselig på ferde der nordmenn samles og med trygg verdighet
der Norge møter verden.

1 Stundom kan det jo hende at en og annen av oss spør seg
1 selv: samlet egentlig Harald Hårfagre dette lange, kronglete
1 landet med de mange ulike livsvilkårene og interessene til ett
1 rike? Så må det være noe som binder oss sammen og noe som viser
1 oss at vi er bundet sammen. Historien gjør det, Grunnloven gjør
1 det, kong Olav gjør det.

Han har som en samlende skikkelse for fire millioner mennesker i 30 år bare blitt mer og mer respektert, blitt mer og mer elsket av hver eneste en av oss.

Det var ikke selvsagt at det skulle gå slik. Etter vår konstitusjon tiltrer en ny konge kongemakten automatisk. Avskjed og velkomst skjer samtidig. Glede og sorg følges ad.

Slik var det 21. september 1957. Det norske folk tok avskjed med kong Haakon som hadde vært vår konge i 52 år. Det var ikke lett å overta etter en konge som til de grader hadde vunnet folkets kjærlighet og respekt.

Trygve Lie sa like etter tronskiftet i 1957: "På mange måter er kong Olav forskjellig fra sin far. Men ett har de to felles: Kjærligheten til sitt land og folk. Derfor vil kong Olav V snart fylle tomrommet etter sin store far."

Det var den utfordring kong Olav sto overfor. Han skulle fylle et tomrom og samtidig gi kongegjernen sitt personlige preg og innhold. Signalet ble gitt allerede i kunngjøringen fra den nye konge, som ble sendt ut samme dag til det norske folk. Deres Majestet meddelte at valget av valgspåk var det samme som kong Haakon valgte: "Alt for Norge".

Det ble opptakten til en livsgjerning som har vært med på å utvikle vårt monarki i pakt med vårt demokratiske styresett.

Det har vært mulig fordi kongegjernen etter 1905 er blitt utøvet av en folkets tjener. Deres Majestet har utøvet oppgaven med en sjarme og en personlighet som har gledet alle, nær og fjern medarbeider, og som har gitt gjenklang i hele vårt folk. Ingen personlige anstrengelser har vært for store for å løse de mange oppgaver som Deres Majestet har stått overfor i inn- og utland. Plikt har vært glede.

Norges grunnlov har i kong Olav's regjeringstid ikke gjennomgått store og prinsipielle forandringer, men landets økonomiske grenser er blitt større uten at nytt land er blitt hørtatt.

I de 30 årene som er gått har 167 statsråder fordelt på 11 regjeringer sittet rundt Deres Majestets rådsbord. I denne tid har 8 statsministre gjort tjeneste, hvorav 3 er til stede i

aften. Vi har hatt 8 utenriksministre, hvorav 3 er til stede.

Det var ikke uten grunn da Deres Majestet under statsråd den 26. juli 1986 bemerket at i dag har Regjeringen for første gang i historien vært sammensatt av et flertall av kvinner.

Da Deres Majestet overtok kongemakten i 1957 hadde Regjeringen 13 medlemmer, men bare 1 kvinne.

Deres Majestets innsats har bidratt til å befeste ikke bare Kongens, men hele kongefamiliens stilling i det norske folk. Vi har i løpet av året også feiret to jubileer som klart har understreket dette. Tronskiftet 21. september 1957 medførte også at arveprinsen ble kronprins. Som nærmeste tronarving deltok kronprins Harald en uke senere i statsråd for første gang og fikk etterhvert nye oppgaver og forpliktelser for landet, oppgaver som senere også kronprinsesse Sonja med liv og sjel har tatt sin del av. Det er derfor en stor glede for meg å la takken til Deres Majestet også omfatte vårt kronprinspar.

Sammen hyller og takker vi vår konge på jubileumsdagen, og jeg vil be om at vi utbringer en skål med våre varmeste personlige ønsker for Hans Majestet kong Olav.